

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
“доктор” по докторска програма „Политология”, в Професионално
направление 3.3. Политически науки

автор на дисертационния труд: Дархан Туарбаевич Кисиков – докторант в
катедра „Администрация и управление, и политически науки”, Факултет
„Международна икономика и администрация” на ВСУ „Черноризец
Храбър”

тема: „Икономико-правни аспекти на миграцията в Евразийския
икономически съюз“

Научен ръководител: доц. д-р Драгомир Кръстев

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Миграционните тенденции в Казахстан се формират в началото на 90-те години на XX век във връзка с разпадането на Съветския съюз и с прехода към пазарна икономика. Всички произтичащи проблеми /от политически, икономически, и социално-демографски характер/ определят спецификата на миграционните процеси в периода на преход.

За Казахстан миграционната ситуация се характеризира с обстоятелството, че много от потенциалните конкурентни предимства на страната са свързани с наличието на богати и разнообразни природни ресурси, които не могат да бъдат разработени при дефицита на човешки ресурси. Това засилва едновременно потребността на Казахстан от трудови ресурси и неговата миграционна привлекателност в условията на

нарастващ демографски натиск от страна на пренаселените държави от този регион.

На основата на направените анализи и изследване на различни възгледи Дархан Кисиков предлага множество решения на актуални и с бъдещ характер проблеми пред миграцията в Евразийския икономически съюз и в частност в Казахстан. Това дава основание, че темата е актуална и значима от научен и практически характер.

2.Обща оценка на достойнствата на дисертационния труд.

В дисертационният труд има елементи от сферата на: политически науки, противодействие на престъпността, икономика и административно право, което предопределя неговия силно мултидисциплинарен характер.

Направен е опит за цялостен анализ на разглежданата тема, който се основава на частични научни достижения на други автори по части от разглежданата материя, на статистически данни и отделни становища, както и на придобитите от докторанта знания и информация в процеса на неговата работа.

Разработката е с общ обем 248 страници, включително съдържание, списък на използваната литература и приложения.

В структурно отношение трудът включва увод, изложение и заключение. Изложението е структурирано в три глави разпределени в параграфи. Структурата е съобразена със закона и предмета на изследването. Тезата е актуална и практически приложима. Докторантът подробно е разгърнал и защитил тезата си в трите глави на дисертационния труд. Голяма част от идеите си изложени в дисертационния труд, Дархан Кисиков доразвива в редица публикации в национални и международни форуми и издания.

Библиографията включва 62 литературни източника /на английски, български и руски език/, документи: 20 /национални -7; международни – 13/, както и ресурси от интернет.

Обект на изследването.

Обект на изследването е процесът на вътрешна и външна миграция на работна ръка в Казахстан.

Предмет на изследването.

Предмет на изследването са организационните, икономическите и социално-икономическите отношения, изразени в съответствие с механизма на трудовата миграция в условията на глобална интеграция.

Основната цел на дисертационния труд е да анализира трудовата миграция, която се провежда в условия на глобална интеграция, и на тази основа, да се идентифицират основните тенденции в международната трудова миграция.

Съдържанието на всяка от главите е подробно изложено в отделни параграфи като в края на всяка глава са направени конкретни изводи, които представляват обобщения и оценки по разглежданата проблематика.

Структурата на дисертационния труд е логична и обоснована, научният анализ е последователен и включва като обект както познати, но несистематизирано изследвани проблеми, така и на нови, по-слабо изследвани проблеми.

Положително следва да бъде оценен добросъвестния научен анализ на докторанта, добрия и разбираем стил на писане и добрата литературна осведоменост на кандидата.

Към формулираните дотук положителни страни на композиционното изграждане и методологията на дисертационния труд следва да се добави и положителната оценка на изложението, което съчетава в логическо единство факти, анализи, изводи и препоръки. По този начин докторантът е демонстрирал задълбочено познаване на обекта и предмета на

изследване. Стилът на изложение е научен и разбираем, текстът на дисертационният труд коректно ограничава авторовите изводи и анализи от използваните текстове на други автори.

Посочената по-горе изворова и изследователска база представляват добра основа за разрешаване на поставените изследователски задачи. Във всяка от трите глави докторантът е разрешил определена изследователска задача.

3.Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала.

Научните приноси на докторанта могат да бъдат открити и в трите основни направления, изискуеми при оценката на дисертационен труд: новост в науката, обогатяване на съществуващи знания, приложение на научните постижения в практиката. Изразявам пълно съгласие с формулираните от докторанта основни научни приноси.

Резултатите от научните изследвания са практически приложими като лекционни и учебни материали.

4. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Публикациите свързани с дисертационния труд са 4 (четири). Те отразяват съществени части от изследването и отразяват получените научни резултати, каквито са изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

5. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Докторантът познава литературната и нормативна основа на изследвания проблем. Библиографията съдържа 62 заглавия на кирилица и латиница, които съставляват най-съществена част от публикуваната научна литература по проблематиката.

6. Оценка за автореферата

Авторефератът отразява основните положения и научните приноси на дисертационния труд. Направен е съгласно изискванията на ЗРАСРБ.

7. Критични бележки и препоръки

Наред с всичко положително към така представеното дисертационно изследване могат да бъдат отправени и някои препоръки с оглед подобряване работата на докторанта в бъдещата му изследователска дейност.

На първо място считам, че макар дисертационния труд да е посветен на миграцията в Евразийския икономически съюз, в него се разглежда основно тази в Казахстан.

На второ място – докторантът би могъл да цитира повече национални нормативни актове, свързани с проблемите на миграцията.

Казаното в никакъв случай не намалява стойността на изследването. Във връзка с това препоръчвам на докторанта да продължи своята научноизследователска работа, свързана с икономико-правните аспекти на миграцията в Казахстан и страните от Евразийския икономически съюз. Препоръките ми са свързана главно с неоспоримите възможности за

извършване на изследователска работа от страна на г-н Дархан Туарбаевич Кисиков.

8. Мотивирано предложение.

1. Представеният за защита дисертационен труд има характера на завършено научно изследване. Получените научни резултати имат приносен характер, което ми дава основание да считам, че дисертационния труд отговаря на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение.

2. Предвид на гореизложеното с пълна убеденост изразявам положителна оценка на дисертационния труд на Дархан Туарбаевич Кисиков, докторант на самостоятелна подготовка към Факултет: „Международна икономика и администрация”, Катедра: „Администрация и управление, и политически науки”, Докторска програма: „Политология” и препоръчвам да му бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

01.03.2017 г.

Изготвил становище:
/доц. д-р Драгомир Кръстев/